



Sygn. akt I NKRS 67/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie z odwołania K. H.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 23 czerwca 2022 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na jedno
z sześciu stanowisk sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w
Krakowie., ogłoszonych w Monitorze Polskim z 2018 r., poz. 1085

z udziałem L. W.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 11 października 2022 r.

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.**

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z 23 czerwca 2022 r. Krajowa Rada Sądownictwa:

1. przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie
L. W. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie
Apelacyjnym w Krakowie;

2. nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie K. H. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie.

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że została ona podjęta wobec skierowania sprawy do ponownego rozpatrzenia na podstawie wyroku Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2022 r., I NKRS 99/21, uchylającego w całości podjętą w tej sprawie uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa nr [...]1 z 12 maja 2021 r. Przedmiotowa uchwała została z kolei podjęta na skutek uchylenia uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...]2 z 19 sierpnia 2020 r. i przekazania sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia – co nastąpiło mocą wyroku Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2020 r., I NO 138/20. Oba wskazane wyroki zapadły na skutek odwołań wniesionych przez K. H..

W celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa jej Przewodniczący wyznaczył zespół członków Rady, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Podczas posiedzenia 6 czerwca 2022 r. zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa, dążąc do uzupełnienia materiału dowodowego i rzetelnego zajęcia stanowiska w sprawie, zdecydował o zasadności wystąpienia do Krajowej Rady Sądownictwa z wnioskiem o wysłuchanie K. H. i L. W.. Krajowa Rada Sądownictwa, dzieląc stanowisko zespołu, w głosowaniu na posiedzeniu 8 czerwca 2022 r. uwzględniła przedmiotowy wniosek.

W następstwie powyższego, na posiedzeniu 20 czerwca 2022 r. zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa wysłuchał obu kandydatów. 21 czerwca 2022 r. zespół przeanalizował całość dokumentacji zgromadzonej w sprawie i przeprowadził naradę, uznając, że zgromadzony materiał jest wystarczający do zajęcia stanowiska w sprawie. Podczas głosowania członkowie zespołu oddali na K. H. 3 głosy „za”, 0 głosów „przeciw” i 0 głosów „wstrzymujących się”, a na L. W. – 2 głosy „za”, 0 głosów „przeciw”, przy 1 głosie „wstrzymującym się”. W wyniku powyższego głosowania zespół przyjął stanowisko o

rekomendowaniu Krajowej Radzie Sądownictwa K. H. – na pierwszym miejscu listy rekomendacyjnej, i L. W. – na miejscu drugim. W ocenie zespołu za taką rekomendacją przemawiały w szczególności (oceniane łącznie): wieloletnie doświadczenie orzecznicze, pozytywna ocena kwalifikacji oraz poziom poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie – w przypadku K. H., a posiadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych i bogata aktywność naukowa – w przypadku L. W..

W pierwszej kolejności Rada stwierdziła, że kandydaci spełniają wymagania ustawowe określone w art. 64 § 1 i § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Charakteryzując sylwetkę K. H. wskazano, że urodził się on [...] 1968 r. w B.. W 1992 r. ukończył wyższe studia prawnicze na Uniwersytecie L. z oceną dobrą, uzyskując tytuł magistra. Po odbyciu w latach 1992-1994 etatowej aplikacji sądowej w okręgu Sądu Wojewódzkiego w L., w 1994 r. złożył egzamin sędziowski z wynikiem ogólnym dobrym. 1 grudnia 1994 r. został mianowany asesorem sądowym w Sądzie Rejonowym w K.. Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 25 września 1996 r. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w K., gdzie orzekał w I Wydziale Cywilnym. Od 15 lutego 2001 r. pełnił obowiązki Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w K., a od 15 września 2001 r. do 14 stycznia 2003 r. sprawował funkcję Przewodniczącego tego Wydziału. Od 7 stycznia 2003 r. do 31 marca 2007 r. pełnił funkcję Prezesa Sądu Rejonowego w K.. 1 kwietnia 2003 r. K. H. został delegowany do orzekania w Sądzie Okręgowym w K., w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym, w wymiarze jednej sesji w miesiącu. Delegacja obejmowała kolejne sześciomiesięczne okresy, a od 1 kwietnia 2005 r. została udzielona na czas nieokreślony. Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 6 maja 2005 r. K. H. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w K., gdzie orzekał w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym. 5 lipca 2005 r. kandydat został delegowany do pełnienia obowiązków w Sądzie Rejonowym w K. – na czas sprawowania funkcji Prezesa tego Sądu. Od 1 kwietnia 2007 r. do 30 kwietnia 2013 r. K. H. pełnił funkcję Prezesa Sądu Rejonowego [...] w K., jednocześnie został delegowany do pełnienia

obowiązków sędziego w tym Sądzie na czas sprawowania funkcji prezesa. 1 maja 2013 r. został delegowany do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w K. – na czas nieokreślony. Od 1 maja 2013 r. do 31 września 2014 r. orzekał w I Wydziale Cywilnym, a od 1 października 2014 r. do 31 marca 2017 r. – w III Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych tego Sądu. Od 25 kwietnia 2013 r. do 25 kwietnia 2017 r. K. H. był członkiem Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, wskazanym przez Ministra Sprawiedliwości. Od 1 kwietnia 2017 r. (po odwołaniu przez Ministra Sprawiedliwości z delegacji do Sądu Apelacyjnego w K., co nastąpiło 31 marca 2017 r.) powrócił do orzekania w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym Sądu Okręgowego w K.. Od 1 lipca 2017 r. do chwili obecnej orzeka w XI Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych tego Sądu.

Krajowa Rada Sądownictwa zauważyła, że K. H. podnosi kwalifikacje, biorąc udział w licznych szkoleniach zawodowych. W 2009 r. ukończył studia podyplomowe w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi w Szkole w W. – z wynikiem celującym. Kandydat jest także autorem publikacji naukowych, między innymi z zakresu metodyki zarządzania jednostkami wymiaru sprawiedliwości, wartościowania stanowisk pracy w ramach struktury i organizacji sądów powszechnych czy też efektywnego prowadzenia zajęć. Od 1 stycznia 2011 r. do 30 kwietnia 2013 r. był wykładowcą w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, gdzie prowadził zajęcia z zakresu prawa cywilnego materialnego i procesowego. Od 1 stycznia 2008 r. do 30 czerwca 2018 r. był wykładowcą w Okręgowej Radzie Adwokackiej w K. – prowadził zajęcia dla aplikantów.

Ocenę kwalifikacji K. H. sporządziła sędzia M. K. – wizytator do spraw pracy i ubezpieczeń społecznych Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Opiniująca uznała, że w świetle wyników dokonanej przez nią analizy pracę i dorobek orzeczniczy kandydata należy ocenić wysoko. Podkreśliła, że wyniki pracy w ujęciu liczbowym, w szczególności z okresu pracy w ramach delegacji w Sądzie Apelacyjnym w K., oraz wzorcowa terminowość sporządzania uzasadnień dowodzą, że K. H. jest osobą bardzo pracowitą i zdyscyplinowaną, posiadającą umiejętność znakomitej organizacji pracy. Opiniująca stwierdziła, że podejmuje on wszystkie czynności w bardzo krótkich terminach, sprawnie prowadzi postępowanie, dążąc do zakończenia sprawy w jak najkrótszym terminie. Na podstawie badanych akt, a

także w oparciu o własne doświadczenia związane ze wspólnym orzekaniem, sędzia wizytator stwierdziła, że opiniowany jest zawsze bardzo dobrze przygotowany do spraw: dokładnie zapoznaje się z aktami i prawidłowo identyfikuje występujące w sprawie problemy, mając jednocześnie przemyślaną koncepcję rozstrzygnięcia. Wykazuje się bardzo wysokim poziomem wiedzy prawniczej, popartej znajomością orzecznictwa Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych oraz poglądów prezentowanych w doktrynie. Na podkreślenie, zdaniem opiniującej, zasługiwał zwłaszcza znaczny nakład pracy, jaki K. H. musiał podjąć z chwilą rozpoczęcia orzekania w nowej dla niego dziedzinie – tj. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Wiązało się to z koniecznością zapoznania się z szerokim zakresem regulacji prawnych i ich wykładnią, co w ocenie opiniującej, przy pełnym obciążeniu pracą orzeczniczą, wymagało dużego wysiłku. Opiniująca zwróciła uwagę, że pracę kandydata z okresu delegacji do Sądu Apelacyjnego w K. pozytywnie ocenił również Przewodniczący III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych tego Sądu, podkreślając jego sumienność, odpowiedzialność i pracowitość. W konkluzji sędzia wizytator uznała, że K. H. posiada wszelkie kompetencje do objęcia stanowiska sędziego sądu apelacyjnego.

Podczas wysłuchania przez zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa 20 czerwca 2022 r. K. H. zaktualizował informacje o swoim zatrudnieniu, stwierdzając, że nadal orzeka w Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Okręgowego w K..

Charakteryzując sylwetkę L. W. wskazano, że urodził się on [...] 1968 r. w K.. W 1992 r. ukończył wyższe studia pedagogiczne na Uniwersytecie w K. z oceną bardzo dobrą, uzyskując tytuł magistra. W 1997 r. ukończył wyższe studia prawnicze na Uniwersytecie w K. z oceną dobrą, uzyskując tytuł magistra. Uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu [...] w K. z 25 maja 2004 r., na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. „[...]” oraz po złożeniu wymaganych egzaminów, został mu nadany stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa. Uchwałą Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk z 15 listopada 2013 r., na podstawie oceny osiągnięć naukowych i dydaktycznych, L. W. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk

prawnych w zakresie kryminologii (rozprawa habilitacyjna pt. „[...]”). Od 1 października 1992 r. kandydat był zatrudniony na Uniwersytecie [...] w K. jako nauczyciel akademicki, przy czym do 30 września 2009 r. – na stanowisku asystenta, a od 1 października 2009 r. do 30 września 2015 r. – na stanowisku adiunkta. Równocześnie, od 26 listopada 1993 r. do 31 grudnia 1998 r., pracował w D. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. – jako menedżer, zajmując kolejno stanowiska: prezesa zarządu, przewodniczącego rady nadzorczej oraz pełnomocnika ds. prawnych i organizacyjnych. Od 1 października 2006 r. do 5 lipca 2011 r. pracował jako nauczyciel akademicki (adiunkt) w Wyższej Szkole w S.. Od 1 października 2014 r. jest zatrudniony jako nauczyciel akademicki na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Uniwersytecie im. [...] w K.. Aktualnie oczekuje na nadanie tytułu profesora przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (rozprawa pt. „[...]”). Od 22 maja 2015 r. do 31 października 2016 r. pracował w Instytucie Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w S. – na stanowisku dyrektora. 21 sierpnia 2017 r. podjął pracę w Instytucie Ekspertyz Sądowych im. prof. [...] w K., początkowo na stanowisku zastępcy dyrektora, a w latach 2018-2019 – dyrektora tego Instytutu.

Krajowa Rada Sądownictwa zauważyła, że kandydat prowadzi bogatą działalność naukowo-dydaktyczną. Uczestniczył i występował na licznych konferencjach, sympozjach i szkoleniach poświęconych m.in. problematyce europejskich systemów penitencjarnych i systemu ochrony praw człowieka. Prowadzi zajęcia dla studentów i aplikantów na licznych uczelniach wyższych i dla samorządów prawniczych z zakresu: kryminologii, kryminalistyki, wiktymologii, penitencjarystyki oraz pedagogiki, w szczególności pedagogiki resocjalizacyjnej. Uczestniczył w wielu projektach badawczych, a także kierował grantami badawczymi. Brał udział i sporządzał recenzje w przewodach doktorskich, pracował w stałej Komisji Doktorskiej Wydziału Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu im. [...] w K.. Jest (lub był) członkiem licznych stowarzyszeń i inicjatyw naukowo-badawczych. Bierze udział w pracach komitetów redakcyjnych i w radach programowych czasopism naukowych. W latach 2006-2014 wielokrotnie otrzymywał od Rektora Uniwersytetu [...] nagrody indywidualne III stopnia za działalność naukowo-badawczą. W 2012 r. otrzymał Medal Komisji Edukacji

Narodowej, a w 2013 r. – Złotą Odznakę Związku Nauczycielstwa Polskiego. W 2015 r. był nominowany na Uniwersytecie [...] w K. do Lauru Studenckiego –, a w 2017 r. – do Lauru Najlepszego Wykładowcy Uniwersytetu im. [...] w K.. Jest autorem licznych publikacji naukowych: monografii, rozdziałów w pracach zbiorowych i artykułów, m.in. z zakresu: prawa karnego, kryminologii, kryminalistyki, wiktymologii i pedagogiki resocjalizacyjnej.

Ocenę kwalifikacji L. W. sporządziła sędzia B. P. – wizytator do spraw karnych Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Opiniująca zaznaczyła w szczególności, że tematyka wszystkich publikacji kandydata generalnie odnosi się do szeroko rozumianych zagadnień kryminologicznych, socjologicznych i pedagogicznych z uwzględnieniem pedagogiki specjalnej w zakresie resocjalizacji, szeroko pojmowanej penitencjarystyki i zagadnień organizacji bezpieczeństwa społecznego oraz w różnym ujęciu zagadnień dotyczących nieletnich, w niewielkim zaś zakresie obejmuje zagadnienia materialnego prawa karnego. Zaznaczyła, że przedmiot opracowań kandydata często się powtarza, a w jego dorobku naukowym nie notuje się glos do orzeczeń sądowych ani artykułów poświęconych kwestiom budzącym wątpliwości w praktyce stosowania prawa karnego. Tego rodzaju umiejętność opiniująca uznała zaś za niezbędną do dokonywania właściwych ocen prawnych, w tym subsumcji stanów faktycznych, stale pojawiających się w pracy orzeczniczej sędziów karnych. Zdaniem opiniującej, przedmiot zainteresowań naukowych L. W. oraz jego aktywność dydaktyczna wykazuje odległy związek z istotą i charakterem pracy sędziego karnego. Opiniująca podkreśliła, że kandydat nie odbył żadnej z aplikacji prawniczych wiążących się z odbyciem praktyki w sądach. W konsekwencji sędzia wizytator stwierdziła brak przesłanek pozwalających na ocenę wiedzy i umiejętności kandydata w zakresie redagowania orzeczeń, ich uzasadnień oraz pism procesowych. Opiniująca uznała, że wysoko oceniane w recenzjach osiągnięcia dydaktyczne kandydata i jego umiejętności organizacyjne, w tym zarządzanie grantami czy organizowanie konferencji naukowych, nie mogą stanowić wystarczających przesłanek do przyjęcia, iż podoła on właściwej organizacji postępowań sądowych, szczególnie w kontekście sprawności i efektywności ich przebiegu. W konkluzji sędzia wizytator podniosła, że analiza dorobku naukowego L. W., szczególnie jego tematyki, oraz stopnia

znajomości przez kandydata praktyki sądowej nie pozwala na wyrażenie pozytywnej oceny jego kwalifikacji do objęcia stanowiska sędziego. Stwierdziła, że kandydat ten nie zasługuje na rekomendowanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Podczas wysłuchania przez zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa 20 czerwca 2022 r. kandydat zaktualizował informacje o swoim zatrudnieniu, stwierdzając, że nie pracuje już w Instytucie Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., a swoją działalność koncentruje przede wszystkim na Uniwersytecie im. [...] w K., gdzie jest zatrudniony jako nauczyciel akademicki. L. W. wskazał, że niedługo zakończy się procedura nadania mu tytułu profesora przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za wybitne osiągnięcia naukowe.

Krajowa Rada Sądownictwa, dokonując oceny kandydatów, kierowała się kryteriami wymienionymi w art. 35 ust. 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i uwzględniła uzyskane przez nich: ocenę kwalifikacji, doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, a także uzyskane poparcie środowiska sędziowskiego. Jak wskazano w uzasadnieniu uchwały, Rada uwzględniła także wskazania Sądu Najwyższego, zawarte w wydanych w sprawie wyrokach: z 9 grudnia 2020 r., I NO 138/20, oraz z 12 stycznia 2022 r., I NKRS 99/21.

Krajowa Rada Sądownictwa miała na uwadze, że kwalifikacje L. W. zostały ocenione negatywnie przez opiniującą sędzię wizytator. Jednakże – w przekonaniu Rady – nie tyle sama tematyka, co zakres prowadzonej przez tego kandydata działalności naukowo-dydaktycznej ma istotne znaczenie przy ocenie jego kompetencji do wykonywania zawodu sędziego. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że obowiązujący w Polsce model dojścia do zawodu sędziego ma charakter mieszany. Osoba, która pracuje w polskiej szkole wyższej i posiada stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych – tak jak L. W. – może ubiegać się o powołanie na stanowisko sędziowskie. Ideą takiej ścieżki dojścia do zawodu sędziowskiego, traktowanego jako „ukoronowanie ścieżki zawodowej prawnika”, jest właśnie – zdaniem Rady – zróżnicowanie doświadczeń osób sprawujących ten urząd, co w konsekwencji pozwala na zróżnicowanie i urozmaicenie kształtowania doboru kadry orzeczniczej. Rada dostrzegła przy tym racjonalność ustawodawcy – skoro bowiem dopuszczono taką drogę dojścia

do zawodu sędziego, nieuzasadnionym byłoby oczekiwać, aby kandydaci nie-orzecznicy wykazywali się doświadczeniem orzecznictwem, a kandydaci – naukowcy – doświadczeniem w pracy w sądzie. Jakkolwiek sędzia wizytator stwierdziła, że brak odbycia przez L. W. jakiegokolwiek aplikacji prawniczej, a w konsekwencji brak praktyki w sądach, nie pozwala na ocenę jego wiedzy i umiejętności w zakresie redagowania orzeczeń, ich uzasadnień oraz pism procesowych, zaś osiągnięcia dydaktyczne i umiejętności organizacyjne kandydata, wysoko oceniane w recenzjach, nie mogą stanowić wystarczających przesłanek do przyjęcia, że podola on właściwej organizacji postępowań sądowych, to – w ocenie Rady – nie można było wywieść z powyższego stwierdzenia kategorycznego wniosku, iż kandydat takim wyzwaniom nie podola. Krajowa Rada Sądownictwa podkreśliła, że sędzia wizytator, która sporządziła ocenę kwalifikacji kontrkandydata L. W. – K. H., wysoko oceniła właśnie znaczny nakład pracy, jaki musiał on włożyć z chwilą podjęcia orzekania w nowej dla niego dziedzinie, to jest w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, gdyż wiązało się to z dużym wysiłkiem. Podobny wysiłek Rada dostrzegła w dotychczasowej pracy naukowo-dydaktycznej L. W., wskazując, że zewnętrznym wyrazem uznania dla jego działalności jest zmierzająca do finalizacji procedura nadania mu tytułu profesora. Tym samym Rada nie podzieliła wniosków opiniującej co do nieprzydatności dotychczasowego doświadczenia zawodowego L. W. do wykonywania obowiązków orzecznictwowych na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego.

Jednocześnie Krajowa Rada Sądownictwa zauważyła, że kontrkandydat L. W. – K. H. – otrzymał wysoką ocenę swojej pracy i kwalifikacji zawodowych. Zespół rekomendował Radzie obydwu kandydatów, przy czym K. H. umieścił na pierwszym miejscu listy rekomendacyjnej, a L. W. – na drugim. Krajowa Rada Sądownictwa oceniła różnicę w udzielonym przez zespół poparciu jako marginalną (3 głosy „za” wobec 2 głosów „za” i 1 głosu „wstrzymującego się”).

Wobec powyższego Krajowa Rada Sądownictwa, działając kolegialnie, podjęła decyzję o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie L. W.. Zdaniem Rady wiedza teoretyczna tego kandydata, w połączeniu z jego doświadczeniem dydaktycznym i sukcesami osiąganymi w

pracy naukowej, stanowiły gwarancję należytego pełnienia przez niego urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego. Rada kierowała się przy tym interesem wymiaru sprawiedliwości i ustawowo uregulowanym modelem, prezentującym urząd sędziego jako ukoronowanie kariery naukowej tego kandydata.

Krajowa Rada Sądownictwa uwzględniła także opinię Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie, które na posiedzeniu 10 czerwca 2020 r. zaopiniowało pozytywnie kandydaturę K. H. – oddając 7 głosów „za”, 1 głos „przeciw”, przy 1 głosie „wstrzymującym się”, zaś negatywnie kandydaturę L. W. – oddając 1 głos „za”, 7 głosów „przeciw”, przy 1 głosie „wstrzymującym się”. W tym zakresie Rada wskazała, że choć L. W. nie uzyskał poparcia tego gremium, to w niniejszej procedurze konkursowej – wobec przedstawionej powyżej argumentacji – opinia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie nie stanowi kryterium rozstrzygającego.

Wobec powyższego, w trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa 23 czerwca 2022 r., na kandydaturę:

- K. H. oddano 4 głosy „za” oraz 3 głosy „przeciw”, przy 9 głosach „wstrzymujących się” (przy udziale 16 osób), w rezultacie czego nie uzyskał on wymaganej bezwzględnej większości głosów;

- L. W. oddano 8 głosów „za” oraz 4 głosy „przeciw”, przy 4 głosach „wstrzymujących się” (przy udziale 16 osób), w rezultacie czego nie uzyskał on wymaganej bezwzględnej większości głosów.

W związku z tym, że żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, a do obsadzenia w niniejszym postępowaniu nominacyjnym przewidziano jedno wolne stanowisko sędziowskie, na podstawie § 12 ust. 3 pkt 1 Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa, stanowiącego załącznik do uchwały nr 158/2019 z 24 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa, przeprowadzono ponowne głosowanie.

W ponownym głosowaniu na:

- K. H. oddano 4 głosy „za” oraz 3 głosy „przeciw”, przy 8 głosach „wstrzymujących się” (przy udziale 15 osób), w rezultacie czego nie uzyskał on wymaganej bezwzględnej większości głosów;

- L. W. oddano 8 głosów „za” oraz 5 głosów „przeciw”, przy 2 głosach „wstrzymujących się” (przy udziale 15 osób), w rezultacie czego uzyskał on wymaganą bezwzględną większość głosów.

Mając na uwadze wynik głosowania, Rada podjęła uchwałę o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie L. W. a do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie, nie przedstawiając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie K. H. do pełnienia urzędu na takim samym stanowisku.

Odwołanie od przedmiotowej uchwały wniosł K. H. (dalej także: „skarżący”) – zaskarżając ją w całości i zarzucając:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa), tj.:

a) art. 34 ust. 1, 3 i 4 i art. 35 ust. 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa w zw. z § 19 ust. 8 i 9 uchwały nr [...] Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa – poprzez bezkrytyczne nieprzyjęcie i nieomówienie przez Radę wyników prac zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa, oceny kandydatów przez ten zespół i sporządzonego stanowiska zespołu, jak i protokołu z posiedzenia zespołu; działanie i podejmowanie decyzji przez Radę bez wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych zespołowi i Radzie oraz dokonanie tej oceny przez Radę w sposób dowolny, sprzeczny z prawem i zgromadzonym w sprawie materiałem; niewzięcie pod uwagę faktu uchylenia dwóch poprzednich decyzji Rady przez Sąd Najwyższy i niezastosowanie się przy ponownym rozpoznaniu sprawy do wytycznych, jakie znalazły się w uzasadnieniach wyroków Sądu Najwyższego;

b) art. 33 ust. 1 w zw. z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa – poprzez dokonanie oceny kandydatury skarżącego bez wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej oceny w sposób dowolny, sprzeczny z prawem i zgromadzonym w sprawie materiałem, z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji skarżącego i jego kontrkandydata,

z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiałów (w szczególności poprzez pominięcie poszczególnych kryteriów stażu pracy skarżącego, pełnienia przez niego funkcji kierowniczych, funkcji publicznych łącznie z czynnościami orzeczniczymi, delegowania go do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w K.); nadto procedowanie, które praktycznie doprowadziło do dyskryminacji jednego z kandydatów, naruszyło zasady równego awansu i zasady równego dostępu do służby publicznej oraz doprowadziło do faktycznego niewykonania orzeczeń Sądu Najwyższego;

c) art. 42 ust. 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa – poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w sposób uniemożliwiający poznanie motywów jej podjęcia, co utrudnia odniesienie się do całości przesłanek, na podstawie których Rada uznała, że kandydatura skarżącego jest gorsza od kandydatury L. W.; brak porównania i omówienia ocenianych kandydatur w oparciu o jednolite dla wszystkich osób uczestniczących w konkursie kryteria ustawowe; niewskazanie precyzyjnych kryteriów, jakimi kierowano się przy wyborze kandydata rekomendowanego, a następnie przedstawionego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, i kandydata, który nie uzyskał takiej rekomendacji, a w konsekwencji nie został przedstawiony Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej; oparcie uchwały na wybiórczych (niepełnych) ustaleniach faktycznych, mimo dostępu do nich w oparciu o posiadany materiał dowodowy; sprzeczność zgromadzonego w sprawie materiału z treścią podjętej przez Radę uchwały;

2) naruszenie prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa) w postaci:

a) art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP – poprzez ich błędną wykładnię, a w rezultacie niewłaściwe zastosowanie, tj. brak dokonania oceny kandydatów na podstawie przejrzystych kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadam równego dostępu do służby publicznej, równego traktowania oraz demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w wyniku czego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiono wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie L. W., a nie skarżącego;

b) art. 45 ust. 1 Konstytucji RP – poprzez bezzasadne przyjęcie, że Krajowa Rada Sądownictwa może przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wnioski tylko tylu kandydatów, ile jest miejsc sędziowskich pozostających do obsadzenia w danej procedurze nominacyjnej, co skutkowało nieprzedstawieniem kandydatury skarżącego.

Wobec powyższego, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn. Dz.U. 2021, poz. 269; dalej: „u.KRS”) uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem.

W orzecznictwie za utrwalony należy uznać pogląd, że kognicja Sądu Najwyższego nie obejmuje badania merytorycznej trafności wyboru dokonanego przez Krajową Radę Sądownictwa, zaś zasadność stanowiska Rady nie podlega kontroli Sądu Najwyższego, chyba że stanowisko to przekracza dopuszczalne granice swobodnego uznania (por. m.in.: wyroki Sądu Najwyższego z: 5 sierpnia 2011 r., III KRS 9/11; 14 kwietnia 2016 r., III KRS 8/16; 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; 2 grudnia 2020 r., I NO 132/20). Sąd Najwyższy sprawdza zatem – w granicach odwołania – czy nie doszło do naruszenia przepisów postępowania lub przepisów prawa materialnego mających zastosowanie w sprawie.

Stosownie do art. 33 ust. 1 u.KRS w sprawach indywidualnych Krajowa Rada Sądownictwa podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Artykuł 42 ust. 1 u.KRS przewiduje, że uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia.

Zgodnie z art. 35 ust. 2 u.KRS przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia:

1) doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia;

2) opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Krajowa Rada Sądownictwa, choć formalnie powołała się na wszystkie wskazane powyżej kryteria, to jednak nie zastosowała ich w praktyce – ignorując tak doświadczenie zawodowe i ocenę pracy K. H., sporządzoną na potrzeby niniejszego postępowania nominacyjnego przez sędziego wizytatora, opinie przełożonych na temat skarżącego, jak i poparcie udzielone mu przez Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie, a także stanowisko zespołu członków Rady. Podejmując decyzję o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie L. W. i nieprzedstawieniu wniosku o powołanie K. H. Rada wskazała natomiast, że kierowała się „intereseм wymiaru sprawiedliwości i ustawowo uregulowanym modelem, prezentującym urząd sędziego jako ukoronowanie kariery naukowej tego kandydata”. Krajowa Rada Sądownictwa nie wyjaśniła przy tym, na czym w analizowanym przypadku miałyby polegać ów „interes wymiaru sprawiedliwości”, nie wskazała, według jakich kryteriów został on ustalony, nie wyjaśniła także, z jakich przyczyn interes ten miałby realizować się w powołaniu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego L. W., a nie K. H..

Krajowa Rada Sądownictwa całkowicie pominęła okoliczność, że skarżący jest sędzią z ponad 25-letnim stażem, stale podnoszącym swoje kwalifikacje i pełniącym funkcje administracyjne w sądach powszechnych (przewodniczący wydziału, prezes sądu). Zignorowany został także fakt delegowania K. H. do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w K. – podczas gdy skarżący pełnił obowiązki w tym sądzie przez niemal 4 lata (od 1 maja 2013 r. do 31 marca 2017 r.), w ramach delegacji na czas nieokreślony. Obsadzenia wolnego stanowiska sędziowskiego w tym właśnie Sądzie dotyczy analizowana procedura konkursowa – okoliczność ta ma zatem ważne znaczenie z punktu widzenia rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania. Podobnie, Rada pominęła treść oceny pracy K. H., sporządzonej przez sędziego wizytatora do spraw pracy i ubezpieczeń społecznych Sądu Apelacyjnego w Krakowie, z której w sposób jednoznaczny wynika, że

kandydat ten posiada tak kompetencje, jak i doświadczenie wymagane do orzekania na szczeblu sądu apelacyjnego. Rada nie uznała także poparcia, jakiego udzieliło K. H. Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie, ani rekomendacji zespołu, który jako pierwszego preferowanego kandydata przedstawił Radzie właśnie skarżącego.

Krajowa Rada Sądownictwa, choć dostrzegła, że L. W. uzyskał negatywną ocenę kwalifikacji, a jednocześnie nie uzyskał poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie, to jednak uznała, że czynniki te nie mają znaczenia rozstrzygającego. Rada nie porównała pod tym względem kandydatury L. W. do kandydatury skarżącego – i tym samym nie wyjaśniła, dlaczego fakt spełnienia powołanych kryteriów przez K. H. w wyższym stopniu (kandydat ten uzyskał zarówno pozytywną ocenę kwalifikacji, jak i udzielono mu poparcia Kolegium Sądu Apelacyjnego w Krakowie) został pominięty. Tymczasem z uzasadnienia uchwały Krajowej Rady Sądownictwa powinno w sposób przejrzysty wynikać przede wszystkim, w jakim stopniu kandydaci spełniają różnicujące ich kryteria, i z jakiego względu różnice te zostały wzięte pod uwagę bądź pominięte w ich ocenie. W analizowanym przypadku brak wyjaśnienia tej okoliczności świadczy o dowolności oceny tego kryterium przez Krajową Radę Sądownictwa – nie sposób bowiem stwierdzić, że zostało ono zastosowane w sposób jednolity w stosunku do obu kandydatów. Taka postawa Rady świadczy także o naruszeniu obowiązku wszechstronnego rozważenia sprawy, wynikającego z art. 33 ust. 1 u.KRS – skoro w istocie nie skonfrontowano bezpośrednio obu uczestników postępowania nominacyjnego, wybiórczo analizując różne (inne w odniesieniu do każdego z nich) aspekty ich kandydatur.

Nie sposób przy tym dojść – i nie wyjaśniła tego Krajowa Rada Sądownictwa – w jaki sposób czynnik decydujący, zdaniem Rady, o wynikach analizowanej procedury nominacyjnej – w postaci „interesu wymiaru sprawiedliwości” – miałby wymagać powołania na stanowisko sędziego sądu apelacyjnego osoby, która nie posiada doświadczenia praktycznego w stosowaniu prawa, a jej działalność zawodowa skupia się wokół zagadnień z zakresu pedagogiki, socjologii, resocjalizacji, kryminologii, penitencjarystyki i wiktymologii. W tym miejscu należy podkreślić – co zostało pominięte przez Radę –

że wymienione dyscypliny to nauki społeczne, zajmujące się m.in. badaniem przestępczości jako zjawiska socjologicznego. Nie ulega wątpliwości, że L. W. posiada dorobek naukowy, zwieńczony uzyskaniem stopnia naukowego doktora habilitowanego, jednak trudno dostrzec jego przydatność przy wykonywaniu standardowych czynności orzeczniczych: wydawaniu zarządzeń i orzeczeń, sporządzaniu ich uzasadnień, uczestnictwie, w tym przewodniczeniu, posiedzeniach. Z tego punktu widzenia nie ma także znaczenia nakład pracy – którego Sąd Najwyższy nie kwestionuje – jaki L. W. włożył w rozwijanie swojej kariery naukowej. Wbrew stanowisku Rady – które nie zostało zresztą poparte merytoryczną argumentacją – nie uzasadnia to bowiem twierdzenia, że L. W. spełnia kryteria wymagane do zajmowania stanowiska sędziego sądu apelacyjnego w wyższym stopniu aniżeli skarżący.

Jak wynika z powyższego, Krajowa Rada Sądownictwa dokonała oceny kandydatów w sposób dowolny, z zastosowaniem kryterium, które nie może mieć waloru selekcyjnego. Nie sposób bowiem stwierdzić, że sam fakt, iż osoba, która posiada tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, może kandydować na wolne stanowisko sędziowskie, w każdym przypadku uzasadnia wybór kandydata spełniającego to właśnie kryterium – wobec założenia, że wykonywanie zawodu sędziego ma stanowić ukoronowanie kariery prawniczej. Oczywiście jest, że posiadanie tytułu naukowego profesora lub stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych nie predestynuje *per se* do zajmowania stanowiska sędziego – kariera naukowa może mieć znaczenie z punktu widzenia oceny kandydatów w danym postępowaniu konkursowym, ale tylko w zderzeniu pozostałymi kryteriami ustawowymi, o których mowa w art. 35 ust. 2 u.KRS. Jeżeli zatem w konkretnej procedurze nominacyjnej bierze udział osoba, która posiada tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych, to nie może ona być tylko z tego powodu, bez przeanalizowania i zestawienia innych kryteriów, przede wszystkim zaś doświadczenia zawodowego, w tym doświadczenia w stosowaniu przepisów prawa, z góry uznawana za lepszego kandydata do piastowania stanowiska sędziego.

Jednocześnie należy zauważyć, że podejmując zaskarżoną uchwałę Rada zignorowała wskazania płynące dla niej z wyroków Sądu Najwyższego:

z 9 grudnia 2020 r., I NO 138/20 („[n]ie sposób wobec tego uznać, że kryteria wyboru kandydatów, wskazane w uchwale, zostały przez Radę zastosowane w sposób równy, skoro KRS przedstawił Prezydentowi RP kandydatów spełniających przyjęte kryteria w mniejszym stopniu niż kandydat nieprzedstawiony (skarżący)”, oraz z 12 stycznia 2022 r., I NKRS 99/21 („[p]rzedstawione w treści uzasadnienia uchwały sylwetki kandydatów oraz związane z tym wyjaśnienia Rady co do kryteriów wyboru nie pozwalają na stwierdzenie, że ocena kandydatów, a w szczególności K. H. i L. W., została dokonana na podstawie jednolitych i niedyskryminujących kryteriów, zgodnie z zasadą równego dostępu do służby publicznej. Nie wskazano, w jaki sposób doświadczenie zawodowe L. W. miałyby świadczyć o lepszym przygotowaniu tego kandydata do pełnienia urzędu sędziego sądu apelacyjnego pomimo znacznie gorszej oceny kwalifikacji i braku poparcia kolegium właściwego sądu, a dodatkowo, także rekomendacji zespołu”).

Mając na uwadze całokształt przedstawionych powyżej okoliczności, zważywszy jednocześnie, że z uwagi na brak dokonania oceny kandydatów na podstawie jednolitych i przejrzystych kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, doszło także do naruszenia art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP – Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS, uchylił zaskarżoną uchwałę i przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.

[as]